

Лекційний змістовий модуль
Тема: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ

ЛЕКЦІЯ № 1 (2 год.)

ТЕМА: ВСТУП. ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО ТА ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ УЧЕНЬ

МЕТА: дати студентам розуміння про «Теорію мови» та історію мовознавчих учень

ЗАВДАННЯ: навчити студентів виділяти етапи розвитку мовознавства, їх особливості,

ПЛАН

1. Мета, предмет, об'єкт і головні завдання «Теорії мови і літератури».
2. Місце серед інших дисциплін
3. Загальне і часткове мовознавство
4. Теоретичне і практичне мовознавство
5. Філософські основи мовознавства
6. Предмет і завдання історії мовознавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 2 (2 год.)

МОВОЗНАВСТВО І СЕМІОТИКА

МЕТА: з'ясувати знакову природу мови, подати класифікацію та властивості мовних та немовних знаків, формувати у студентів розуміння системи мовних знаків.

ЗАВДАННЯ: навчити студентів розрізняти типи знаків, виділяти їх особливості, аналізувати, характеризувати мовні знаки.

ПЛАН

1. Знакова природа мови.
2. Мовні знаки в процесі людського пізнання.
3. Семіотика і лінгвістика.
4. Знак та його структура.
5. Знакові системи та їх типологія.
6. Класифікація знаків.
7. Мовний знак і мовна одиниця.
8. Особливі властивості мови як системи знаків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 3 (2 год.)

МОВА, МИСЛЕННЯ, СВІДОМІСТЬ

МЕТА: поглибити знання студентів про взаємозв'язки мови, мислення і свідомості, розкрити механізми мовленнєвої діяльності, мовної здібності і процеси породження мовлення

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів знання про сучасні мовознавчі методи дослідження у галузі металінгвістики, психолінгвістики, когнітивістики.

ПЛАН

1. Мова і свідомість. Проблема домовного мислення.
2. Менталінгвістика як наука про взаємодію мови і мислення.
3. Психолінгвістика як наука про мовленнєві процеси
4. Методи когнітивістики у процесі вивчення процесів мислення\мовлення

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ №4 (2 год.)

МОВНІ ЗНАЧЕННЯ. СЕМАНТИКА

МЕТА: ознайомити студентів з такою галуззю мовознавства, як семантика, сформувати розуміння мовних значень, їх класифікаційних типів, поглибити знання про лексичне й граматичне значення слова.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів філософський погляд на семантику як науку, навчити студентів визначати різні типи значень та їх компонентів, уміти їх

аналізувати; з'ясувати сутність семантичної структури знака, відображальної функції мови та теорії мовної відносності. Ознайомити майбутніх філологів із традиційними й сучасними семантичними концепціями мови.

ПЛАН

1. Мовні значення, їх типи, структура.
2. Семантична структура та її конструкти
3. Різні аспекти дослідження мовних значень.
4. Відображальна функція мови.
5. Теорія мовної відносності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ №5 (2 год.)

ТЕМА: СТРУКТУРА МОВНОЇ СИСТЕМИ

МЕТА: ознайомити студентів із проблемою різних поглядів у сучасному мовознавстві на систему і структуру.

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів знання про сучасні мовознавчі погляди представників різних напрямів на поняття система і структура. Дати розуміння мови як системи систем, мовних рівнів та їх основних одиниць і категорій; діахронії та синхронії мови.

ПЛАН

1. Система і структура як мовознавчі поняття.
2. Подвійне членування в мові.
3. Відношення між одиницями мовної системи.
4. Основні підсистеми мовної системи.
5. Проміжні рівні мовної системи.
6. Слово як одиниця знакового рівня.
7. Частина мови як реалізація міжрівневих зв'язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для

- студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
 4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
 5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 6 (2 год.)

ТЕМА: МОВА ЯК КОНКРЕТНО - ІСТОРИЧНА КАТЕГОРІЯ

МЕТА: ознайомити студентів із проблемою різних поглядів у сучасному мовознавстві на мову як конкретно-історичну категорію

ЗАВДАННЯ: формувати у студентів знання про внутрішні та зовнішні закони розвитку мови як історичної категорії

ПЛАН

1. Розвиток мови як лінгвістичне поняття. Основні закони розвитку мови
2. Історичний розвиток мови і аспекти мовознавства
3. Стан мови як динамічна рівновага
4. Історія мови та її хронологічні зрізи
5. Взаємодія мов і мовні контакти
6. Внутрішні і зовнішні закони історичних змін мови
7. Взаємодія системи мови, її норми і мовленнєвої діяльності
8. Проблема прогресу в мові

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 7 (2 год.)

ЗАРОДЖЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО МОВОЗНАВСТВА І ФІЛОСОФІЇ МОВИ

МЕТА: ознайомити студентів з представниками напрямку порівняльно-історичного мовознавства

ЗАВДАННЯ: формувати знання студентів про порівняльно-історичне мовознавство, вчити розуміти роль і значення праць представників цього напрямку.

ПЛАН

1. “Порівняльна граматики” Ф.Боппа
2. Виникнення германістики (Расмус-Крістіан Раск, Якобс Грімм)
3. Виникнення славістики (Йозеф Добровський, Олександр Востоков, Франц Міклошич)
4. Порівняльно-історична граматики і лінгвістична концепція Августа Шлейхера
5. Розвиток компаративістики у другій половині ХІХ століття

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 8 (2 год.)

ФІЛОСОФІЯ МОВИ ВІЛЬГЕЛЬМА ФОН ГУМБОЛЬДТА

МЕТА: ознайомити студентів з науковими заслугами В. фон Гумбольдта як засновника теоретичного мовознавства

ЗАВДАННЯ: формувати знання студентів про наукову спадщину мовознавчої науки та її найвидатніших представників

ПЛАН

1. В. фон Гумбольдт – засновник теоретичного мовознавства.
2. Методологічна основа філософії мови.
3. Походження і сутність мови.
4. Мова і мовлення; звук – основа мовлення.
5. Форма і зміст мови.
6. Слово як внутрішня форма звука і поняття.
7. Мова і народ.
8. Мова і мислення.
9. Суспільна роль мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її

- будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
 4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
 5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 9 (2 год.)

ПОШУКИ НОВОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ МОВИ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

МЕТА: ознайомити студентів з науковими заслугами різних структуральних шкіл та їх представників

ЗАВДАННЯ: формувати знання студентів про наукову спадщину мовознавчої науки та її найвидатніших представників

ПЛАН

1. Розвиток лінгвістичних концепцій Ф. де Соссюра у працях зарубіжних мовознавців.
2. Женевська школа. Соціологічний напрям.
3. Копенгагенська школа. Глосематика.
4. Лондонська структуральна школа.
5. Американська етнолінгвістика. Дескриптивна лінгвістика.
6. Празька лінгвістична школа. Функціональна лінгвістика
7. Основні напрями у мовознавстві другої половини XIX ст.
8. Натуралістичний напрям у мовознавстві.
9. Логіко-граматичний напрям. К.Беккер, Ф.Буслаєв.
10. Психологізм у мовознавстві. А.Штейнталь.
11. Молодограматики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 10 (2 год.)

ЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФЕРДІНАНДА ДЕ СОССЮРА

МЕТА: ознайомити студентів з теоретичною та соціологічною основою поглядів Ф.де Соссюра

ЗАВДАННЯ: подати студентам відомості про концептуальні положення вчення та про його погляди на низку мовознавчих понять. Формувати у майбутніх філологів навички філософського аналізу мовних явищ та поглядів учених на них.

ПЛАН

1. Теоретична і соціологічна основа поглядів Ф. де Соссюра. Ф. де Соссюр – компаративіст.
2. Визначення об'єкта лінгвістики.
3. Учення про мову і мовлення.
4. Мова як система знаків.
5. Учення про синхронію та діахронію.
6. Природа мовного знака.
7. Внутрішня і зовнішня лінгвістики.
8. Женевська та Паризька лінгвістичні школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 11 (2год.)

СТРУКТУРАЛЬНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ШКОЛИ

МЕТА: ознайомити студентів з науковими заслугами різних структуральних шкіл та їх представників

ЗАВДАННЯ: формувати знання студентів про наукову спадщину мовознавчої науки та її найвидатніших представників

ПЛАН

1. Розвиток лінгвістичних концепцій Ф. де Соссюра у працях зарубіжних мовознавців.
2. Женевська школа. Соціологічний напрям.
3. Копенгагенська школа. Глосематика.
4. Лондонська структуральна школа.
5. Американська етнолінгвістика. Дескриптивна лінгвістика.
6. Празька лінгвістична школа. Функціональна лінгвістика

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для

- студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
 4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
 5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

ЛЕКЦІЯ № 12 (2 год.)

МОВОЗНАВСТВО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

МЕТА: ознайомити студентів з основними напрямками сучасної мовознавчої науки.

ЗАВДАННЯ: подати студентам відомості про концептуальні положення вчення та про сучасні погляди на низку мовознавчих понять. Формувати у майбутніх філологів навички філософського аналізу мовних явищ та поглядів учених на них.

ПЛАН

1. Основні напрями сучасного мовознавства.
2. Когнітивна лінгвістика як один із сучасних напрямів мовознавства.
3. Функціональна лінгвістика.
4. Лінгвістика тексту.
5. Прескриптивна та дескриптивна лінгвістики.
6. Психолінгвістика.
7. Соціолінгвістика
8. Комунікативна лінгвістика

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Семінарське заняття №1(2год.)

Тема: МОВОЗНАВСТВО І СЕМІОТИКА

Мета: поглибити знання студентів про знакову природу мови, класифікацію та властивості мовних та немовних знаків, сформувати розуміння системи мовних знаків.

Завдання: навчити студентів розрізняти типи знаків, виділяти їх особливості, аналізувати, характеризувати мовні знаки.

План

1. Знакова природа мови.
2. Мовні знаки в процесі людського пізнання.
3. Семіотика і лінгвістика.
4. Знак та його структура.
5. Знакові системи та їх типологія.
6. Класифікація знаків.
7. Мовний знак і мовна одиниця.
8. Особливі властивості мови як системи знаків.

Практично в аудиторії: обговорення питань семінарського заняття

Завдання додому: накреслити електронні схеми до характеристики різних типів знаків

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття № 2 (2год.)

Тема: МОВА , МИСЛЕННЯ СВІДОМІСТЬ

Мета: поглибити знання студентів про взаємозв'язки мови, мислення і свідомості, розкрити механізми мовленнєвої діяльності, мовної здібності і процеси породження мовлення

Завдання: формувати у студентів знання про сучасні мовознавчі напрями і дослідження у галузі металінгвістики, психолінгвістики, когнітивістики.

План

1. Основні погляди на співвідношення мови, мислення і свідомості.
2. Наукове розуміння мови як практичної свідомості.
3. Ознаки мови і мислення.

4. Відображальна функція мовних одиниць
5. Теорія мовної відносності. Мова як вияв національної свідомості.
6. Характер відношень між мовою /мисленням/ і розумовою діяльністю психічної особливості.
7. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.
8. Неогумбольдтіанство

Практично в аудиторії: обговорення питань семінарського заняття

Завдання додому: підготувати відповіді на запитання плану практичного заняття та повідомлення з електронною презентацією з теми "Чому мова є "засобом, що формує думку" (В.Гумбольдт).

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття № 3(2год.)

Тема: МОВНІ ЗНАЧЕННЯ. СЕМАНТИКА.

Мета: перевірити знання студентів про галузь мовознавства – семантика, сформувані розуміння поняття *значення, мовне значення*.

Завдання: сформувані у студентів філософський погляд на семантику як науку, навчити студентів визначати різні типи значень та їх компонентів, уміти їх аналізувати; з'ясувати сутність семантичної структури знака, відображальної функції мови та теорії мовної відносності. Студенти повинні навчитися розуміти сутність традиційних і сучасних семантичних концепцій мови.

План

1. Менталінгвістика і семантика.
2. Мовні значення як особливі розумові утворення.
3. Типи і структура мовних значень.
4. Відображувальна структура мовних значень.
5. Формальні і змістові мовні значення.
6. Компоненти мовних значень.
7. Різновиди граматичних значень.

Практично в аудиторії: обговорення питань семінарського заняття та виступів студентів із підготовленими повідомленнями й презентаціями.

Завдання додому: опрацювати матеріал підручника (Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер) та підготувати повідомлення з електронними презентаціями про семантичні (референційні) концепції мови]с.124-127

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття №4(2год.)

Тема: СТРУКТУРА МОВНОЇ СИСТЕМИ

Мета: поглибити знання про взаємозв'язки мови, мислення і свідомості, розкрити механізми мовленнєвої діяльності, мовної здібності і процеси породження мовлення

Завдання: сформувати у студентів знання про сучасні мовознавчі напрями і дослідження у галузі металінгвістики, психолінгвістики, когнітивістики.

План

1. Система і структура як мовознавчі поняття.
2. Подвійне членування в мові.
3. Теорії єдності структури мови.
4. Відношення між одиницями мовної системи.
5. Основні підсистеми мовної системи.
6. Проміжні рівні мовної системи.
7. Слово як одиниця знакового рівня.
8. Частина мови як реалізація міжрівневих зв'язків.

Практично в аудиторії: обговорення питань теми за планом заняття.

Завдання додому підготувати електронні презентації з теми заняття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр

"Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття № 5(2год.)

МОВА ЯК КОНКРЕТНО - ІСТОРИЧНА КАТЕГОРІЯ

Мета: перевірити знання студентів про закони розвитку мови. З'ясувати розуміння поняття динаміки і статичності, синхронії і діахронії, функціонування і розвитку мови

Завдання: сформулювати розуміння диференціації мовних законів, поняття синхронії та діахронії, внутрішні та зовнішні закони історичних змін у мові, гіпотези про розвиток мови.

ПЛАН

1. Розвиток мови як лінгвістичне поняття. Основні закони розвитку мови
2. Історичний розвиток мови і аспекти мовознавства
3. Стан мови як динамічна рівновага
4. Історія мови та її хронологічні зрізи
5. Взаємодія мов і мовні контакти
6. Внутрішні і зовнішні закони історичних змін мови
7. Взаємодія системи мови, її норми і мовленнєвої діяльності
8. Проблема прогресу в мові

Практично в аудиторії: обговорення питань семінарського заняття та виступів студентів із підготовленими повідомленнями.

Завдання додому: опрацювати матеріал підручників та підготувати повідомлення про взаємодію мов і мовні контакти із схемами та таблицями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття № 6 (2год.)

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ Й ОПИСУ МОВИ

Мета: перевірити знання студентів про методи дослідження мови. З'ясувати розуміння поняття метод.

Завдання: сформувати розуміння поняття метод, спеціальні методи, загальномовні методи

ПЛАН

1. Філософський метод пізнання і методи часткових наук
2. Метод як методика і метод як спосіб опису
3. Загальнонаукові способи лінгвістичних досліджень (спостереження, експериментування, моделювання).
4. Лінгвістичні методи
5. Метамова як спосіб опису мови
6. Описовий метод як аспект дослідження рівнів сучасної мови
7. Одиниці мови і одиниці аналізу
8. Різні види прийомів лінгвістичного аналізу
9. Порівняльний метод. Внутрішнє і міжмове порівняння
10. Порівняльно-генетичний метод
11. Прийоми і принципи етимологічного аналізу
12. Зіставний метод
13. Типологічна характеристика мови і типологічна класифікація мов

Практично в аудиторії: перевірка конспектів, презентацій, підготовлених студентами (обговорення питань теми)

Завдання додому: подати характеристику кожного методу дослідження мови, зазначивши використані наукові джерела та оформивши матеріал у формі електронної презентації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Семінарське заняття № 7 (2год.)

Тема: ЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФЕРДІНАНДА ДЕ СОССЮРА

Мета: перевірити знання студентів про теоретичну і соціологічну основу поглядів Ф. де Соссюра. Ф. де Соссюра – компаративіста

Завдання: сформувати знання студентів про функціонування та впровадження теоретичних учень лінгвіста у мовознавстві.

План

1. Теоретична і соціологічна основа поглядів Ф. де Соссюра. Ф. де Соссюр – компаративіст.

2. Визначення об'єкта лінгвістики.
3. Учення про мову і мовлення.
4. Мова як система знаків.
5. Учення про синхронію та діахронію.
6. Природа мовного знака.
7. Внутрішня і зовнішня лінгвістики.
8. Женевська та Паризька лінгвістичні школи.

Завдання додому:

-підготувати відповіді на запитання плану практичного заняття.

-написати доповідь або створити презентацію для розкриття теми "Аналіз постулатів Ф. де Соссюра"

Практично в аудиторії: обговорення питань теми за планом заняття та презентація доповідей студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Студенти обов'язково виконують завдання до кожної теми, а також пишуть **готують доповідь із презентацією** з обраної теми – тему обирають за порядковим номером у списку в журналі

Тема 1: ВСТУП. ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДУМКИ ДО ХІХ СТ.

План

1. Сучасне мовознавство як результат розвитку науки про мову. Основні етапи та періоди історії мовознавства.
2. Мовознавство давньої Індії.
3. Античне мовознавство
 - а) філософський період;
 - б) Александрійський період;
 - в) мовознавство у Давньому Римі.
4. Давнє арабське мовознавство.
5. Мовознавство середніх віків та епохи Відродження.
6. Українське мовознавство XI – XVIII ст.
7. Мовознавство XVII – XVIII ст.

Завдання для контролю: написати: 1) конспект відповіді на всі запитання плану; 2) доповідь «Лінгвофілософська концепція Г.Сковороди» із електронною презентацією матеріалів.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій студентів та їх обговорення.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 2: МОВА І СУСПІЛЬСТВО

План

1. Суспільна природа мови. Функції мови.
2. Соціолінгвістична і мовна політика.
3. Мова як соціально-історична форма, її варіантний і конкретно-реальний характер.
4. Узус, літературна мова, стиль мови.
5. Система мовних стилів і мова художньої літератури.
6. Соціальні спільності людей і соціальні типи мов.

Завдання для контролю

1. Скласти бібліографію до теми.
2. Опрацювати наукову літературу з теми, запропоновану у списку літератури і написати конспект-відповідь з електронною презентацією на питання поданого плану.

Форма контролю: Перевірити бібліографію до теми, складену студентами, виступи студентів з конспектами-відповідями та презентаціями до запитань теми та їх обговорення.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 3: МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ Й ОПИСУ МОВИ

План

14. Філософський метод пізнання і методи часткових наук
15. Загальнонаукові способи лінгвістичних досліджень (спостереження, експериментування, моделювання).
16. Моделі-зразки і моделі-конструктори
17. Лінгвістичні методи
18. Метод як методика і метод як спосіб опису
19. Метамова як спосіб опису мови
20. Описовий метод як аспект дослідження рівнів сучасної мови
21. Одиниці мови і одиниці аналізу
22. Різні види прийомів лінгвістичного аналізу
23. Порівняльний метод. Внутрішнє і міжмове порівняння
24. Порівняльно-генетичний метод
25. Прийоми і принципи етимологічного аналізу
26. Зіставний метод
27. Типологічна характеристика мови і типологічна класифікація мов

Завдання для контролю:

1. Подати характеристику кожного методу дослідження мови, зазначивши використані наукові джерела та оформивши матеріал у формі електронної презентації.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій, поданих студентами (обговорення питань теми)

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 4 : ЗАРОДЖЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

План

1. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства.
2. "Порівняльна граматики" Ф.Боппа.
3. Становлення порівняльно-історичного методу.
4. Виникнення германістики (Я.Грім, Р.Раск)
5. виникнення славістики (О.Востоков, Й.Добровський, Ф.Міклошич).
6. Порівняльно-історична граматики і лінгвістична концепція А.Шлейхера.
7. Розвиток компаративістики у другій половині ХІХ століття.

Завдання для контролю:

написати доповіді про основоположників порівняльно-історичного мовознавства (Ф.Бопп, Я.Грім, Р.Раск, О.Востоков, Й.Добровський, Ф.Міклошич А.Шлейхер) та підготувати до доповідей електронні презентації.

Форма контролю: виступи студентів з доповідям та презентаціями

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти,

- методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
 3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
 4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
 5. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Тема 6: ФІЛОСОФІЯ МОВИ ВІЛЬГЕЛЬМА ФОН ГУМБОЛЬДТА

План

1. В. фон Гумбольдт – засновник теоретичного мовознавства.
2. Методологічна основа філософії мови.
3. Походження і сутність мови.
4. Мова і мовлення; звук – основа мовлення.
5. Форма і зміст мови.
6. Слово як внутрішня форма звуку і поняття.
7. Мова і народ.
8. Мова і мислення.
9. Суспільна роль мови.

Завдання для контролю:

Створити презентацію з теми " Ідеї В.фон Гумбольдта "

Форма контролю: виступи студентів з доповідям та презентаціями

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 7: ЛОГІКО-ГРАМАТИЧНА ШКОЛА СЕРЕДИНИ 19СТ.

**(К.БЕККЕР, Ф.БУСЛАЄВ). ПСИХОЛОГІЧНІ ШКОЛИ В МОВОЗНАВСТВІ
(Г.ШТЕЙНТАЛЬ, В.ВУНДТ)**

План

1. Основні напрямки у мовознавстві другої половини ХІХ ст.
2. Натуралістичний напрям у мовознавстві.
3. Логіко-граматичний напрям. К.Беккер, Ф.Буслаєв.
4. Психологізм у мовознавстві. А.Штейнталь.

5. Молодограматики.

Завдання для контролю:

1. Опрацювати наукову літературу з теми та, відповідно до плану, охарактеризувати основні напрямки мовознавства II пол. XIXст. (**представити у формі електронних презентацій**)

Форма контролю: перевірка презентацій до питань з теми заняття та опитування студентів.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 8: ПСИХОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ У ВІТЧИЗНЯНОМУ МОВОЗНАВСТВІ (ХАРКІВСЬКА ЛІНГВІСТИЧНА ШКОЛА)

План

1. Харківський університет – осередок лінгвістичної науки.
2. Лінгвістично-філософські погляди О.Потебні.
3. Питання походження мови.
4. Структурні компоненти слова.
5. Граматична теорія О.Потебні.
6. Націоналізм і денационалізація у трактуванні О.Потебні.
7. Учення про естетичну функцію слова.
8. Значення праць О.Потебні для історії лінгвістичних учень.
9. Послідовники О.Потебні.

Завдання для контролю:

1. Опрацювати рекомендовану літературу до теми і законспектувати [90]с.50-56; [48]с.58-62.
2. Охарактеризувати один із аспектів наукової діяльності О.Потебні (*написати доповідь з електронною презентацією*).

Форма контролю: виступи студентів та обговорення доповідей і презентацій.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр

**Тема 9: МОЛОДОГРАМАТИЗМ ЯК ПРОВІДНА ШКОЛА
ІСТОРИКО-ПОРІВНЯЛЬНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА
(Г.ПАУЛЬ). НЕОГРАМАТИЧНИЙ НАПРЯМ У МОВОЗНАВСТВІ. КАЗАНСЬКА
ЛІНГВІСТИЧНА ШКОЛА**

План

1. Вітчизняні мовознавчі школи та їх роль у розвитку мовознавства.
2. Проблеми мовознавства у працях І.О.Бодуена де Куртене.
3. Вчення про фонемі і фонетичні альтернативи (чергування).
4. Поняття морфеми і морфологічних процесів.
5. Мова як соціально-психологічне явище.
6. Роль і місце Московської лінгвістичної школи в історії вітчизняного і світового мовознавства.
7. Історія мови та історія народу.
8. Відношення мови до мислення і психічної діяльності.
9. Вчення Фортунатова про форму слова. Форми і словозміни і словотворення.
10. Вчення про словосполучення, речення і фразу.
11. Традиції Казанської і Московської лінгвістичних шкіл у європейському мовознавстві.

Завдання для контролю:

1. Опрацювати рекомендовану літературу до теми
2. Охарактеризувати (написати доповідь або створити електронну презентацію) один із аспектів наукової діяльності Московської та Казанської школи..

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій та індивідуальна бесіда зі студентами

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

Тема 10: ЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФЕРДІНАНДА ДЕ СОССЮРА

План

1. Теоретична і соціологічна основа поглядів Ф. де Соссюра. Ф. де Соссюр – компаративіст.
2. Визначення об'єкта лінгвістики.
3. Учення про мову і мовлення.
4. Мова як система знаків.
5. Учення про синхронію та діахронію.
6. Природа мовного знака.
7. Внутрішня і зовнішня лінгвістики.
8. Женевська та Паризька лінгвістичні школи.

Завдання для контролю:

Написати доповідь або створити презентацію для розкриття теми "Аналіз постулатів Ф. де Соссюра"

Форма контролю: виступи студентів з доповідям та презентаціями

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Тема 11: СТРУКТУРАЛЬНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ШКОЛИ

План

1. Розвиток лінгвістичних концепцій Ф. де Соссюра у працях зарубіжних мовознавців.
2. Женевська школа. Соціологічний напрям.
3. Копенгагенська школа. Глосематика.
4. Лондонська структуральна школа.
5. Американська етнолінгвістика. Дескриптивна лінгвістика.
6. Празька лінгвістична школа. Функціональна лінгвістика.

Завдання для контролю:

1. Законспектувати: [17]с.130-133; [18]; [90]с.124-153, створити презентацію до одного з питань плану практичного заняття.

Форма контролю: перевірка конспектів, презентацій та індивідуальна бесіда зі студентами.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)
5. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. Херсон: ХДУ, 2003.

Тема 12: МОВОЗНАВСТВО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

План

1. Антропоцентрична спрямованість сучасних лінгвістичних досліджень.
2. Лінгвістика тексту.
3. Прескриптивна та дескриптивна лінгвістики.
4. Соціолінгвістика
5. Функціональна лінгвістика.

Завдання для контролю:

1. Опрацювати рекомендовану літературу до теми, законспектувати [48]с.146-167;321-324; дати відповіді на питання плану.
2. Охарактеризувати (у формі електронної презентації) один із сучасних лінгвістичних напрямів.

Форма контролю: перевірка конспектів; виступи студентів з доповідями.

Рекомендована література:

1. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Вид.2-ге, перероблене. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.
2. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч.посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.І: Мова, її будова та функції в суспільстві. 2008. 168с.
3. Кириченко Г.С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ.філол.спец.вищ.навч.закл.: у 2ч./ Г.С.Кириченко, С.В.Кириченко, А.П.Супрун; за ред. А.П.Супрун. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008// Ч.ІІ: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. К.: Видавничий центр "Академія", 2003. 464 (Альма-матер)

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ (РЕФЕРАТИВ)

Вимоги до оформлення реферату:

1. 10-15 сторінок друкованого тексту;
2. Друкувати на аркуші А-4, шрифтом Times New Roman 14 кеглем, міжрядковий інтервал 1,5; поля – верхнє/нижнє – по 2 см, ліве – 2,5 см, праве – 1 см;
3. Дотримуватися структури такого виду робіт (зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є); список використаної літератури)
4. Подати електронну версію реферату із електронною презентацією

1. Історичний розвиток мови. Закони історичних змін мови.
2. Мовознавство ХХ ст. Розвиток порівняльного і типологічного мовознавства; історичне і порівняльне мовознавство.
3. Описовий метод як аспект дослідження рівнів сучасної мови. Різні види лінгвістичного аналізу.
4. Фонетичний рівень мовної системи.
5. Система мовних стилів і мова художньої літератури.
6. Учення про форму слова і словосполучення у працях Московської лінгвістичної школи.
7. Лінгвістичні методи. Метод, прийом, методика.
8. Мовознавство періоду Середньовіччя та епохи Відродження.
9. Лексичні і граматичні значення: поняття, смисл, зміст.
10. Загальнолінгвістичні питання українського мовознавства у працях визначних учених.
11. Слово як основний мовний знак. Функціональна роль значення слова у його породженні.
12. Виникнення і розвиток структуралізму в мовознавстві.

13. Статика і динаміка мови. Функціонування і розвиток мови.
14. Вітчизняне мовознавство XVI – XVIII ст. Києво-Могилянська академія. М.В.Ломоносов.
15. Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовленнєвої діяльності.
16. Московська лінгвістична школа. Ф.П.Фортунатов.
17. Типи знаків і специфіка знаків мовної системи.
18. Лінгвістичні концепції Ф. де Соссюра.
19. Синхронія і діахронія. Закони розвитку мови.
20. Порівняльно-історична граматики і лінгвістична концепція А.Шлейхера.
21. Семантика; значення як понятійно-номінативна категорія.
22. Історія вчення про фонему.
23. Мова і свідомість. Виникнення людської мови.
24. Л.Блумфільд як засновник американської дескриптивної лінгвістики.
25. Мовна система і мовна структура як об'єкт науки про мову.
26. Молодограматизм як провідна школа історико-порівняльного мовознавства. “Принципи історії мови” Т.Пауля.
27. Диференціація та інтеграція – основні процеси розвитку мови.
28. Наука про мову у Давній Греції і Давньому Римі.
29. Мовні значення, їх типи і структура.
30. Мовознавство кінця XIX – початку XX ст., молодогограматичний напрям як синтез соціолінгвістичних, психологічних і формально-граматичних концепцій.
31. Мова і мислення. Металінгвістика як наука про взаємодію мови і мислення.
32. Психолінгвістичні школи у мовознавстві XIX ст. (Г.Штейнталь, М.Лацарус, В.Врунт та ін.).
33. Територіальна і соціальна диференціація мов. Мови, нації, культури.
34. Копенгагенська лінгвістична школа. Глосематика.
35. Чинники розвитку мови. В. Фон Гумбольдт. Мова як діяльність і національна свідомість; внутрішня і зовнішня форми мови.
36. Синтаксична система мови. Парадигматичні й синтагматичні відношення.
37. Арабське і китайське мовознавство.
38. Мова як особлива знакова система.
39. Празький лінгвістичний гурток (функціональна лінгвістика). В.Матезіус.
40. Мовознавство і семіотика. Проблема знака. Мовні і немовні знаки.
41. Женевська і Паризька лінгвістичні школи. Ш.Баллі, А.Мейе, А.Сеше.
42. Мова і мовлення як об'єкт лінгвістики.
43. Логіко-граматична школа середини XIX ст. (К.Беккер і Ф.Буслаєв).
44. Суспільна природа мови і мовної діяльності.
45. Вчення про фонему і фонетичні альтернації учених Казанської школи.
46. Норми літературної мови і мовлення.
47. Харківська лінгвістична школа. Лінгвістична концепція О.О.Потебні.
48. Семантична система мови (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний рівні).
49. Наука про мову в Стародавній Індії.
50. Мова як суспільно-історична норма, її варіантний і конкретно-реальний характер.
51. Казанська лінгвістична школа. І.О.Бодуен де Куртене.
52. Проміжні рівні мовної системи.
53. Історія мовознавства як поглиблення і розширення лінгвістичної теорії. Основні етапи історії мовознавства.
54. Ф. де Соссюр про мову і мовлення.
55. Типи знаків і мовні одиниці.
56. Мова як конкретно-історична категорія.
57. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. Ф.Бопп, Р.Раск, Я.Грімм.

58. Філософські основи мовознавства.
59. Слов'янські мови як об'єкт порівняльно-історичного мовознавства. О.Х.Востоков, І.І.Срезневський, Й.Домбровський, Ф.Міклошич.
60. Виникнення і розвиток структуралізму в мовознавстві.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ
Питання для контролю знань студентів з розділу «Теорія мовознавчої науки»**

1. Природа мови та аспекти її вивчення: мова і мовлення (мовленнева діяльність).
2. Суспільна природа мови і мовленнєвої діяльності. Основні функції мови.
3. Знакова природа мови.
4. Мовні знаки в процесі людського пізнання.
5. Знак та його структура.
6. Класифікація знаків.
7. Мовний знак і мовна одиниця.
8. Мова і мовлення. Мовна здатність і мовна діяльність.
9. Основні погляди на співвідношення мови/мовлення, мислення, свідомості.
10. Ознаки мови і мислення.
11. Мова як вияв національної свідомості.
12. Характер відношень між мовою (мовленням) і розумовою діяльністю психічної особистості.
13. Металінгвістика і семантика.
14. Психолінгвістика.
15. Мовні значення як особливі розумові утворення.
16. Типи і структура мовних значень.
17. Компоненти мовних значень.
18. Різновиди граматичних значень.
19. Формальні і змістові мовні значення
20. Система і структура як мовознавчі поняття.
21. Подвійне членування мови.
22. Відношення між одиницями мовної системи.
23. Основні підсистеми мовної системи.
24. Проміжні рівні мовної системи.
25. Слово як одиниця знакового рівня.
26. Частини мови як реалізація міжрівневих зв'язків.

Питання для контролю знань студентів з розділу «Історія мовознавчої науки»

- | | |
|---|---|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства. 2. "Порівняльна граматики" Ф.Боппа. 3. Становлення порівняльно-історичного методу. 4. Виникнення германістики (Я.Грім, Р.Раск) 5. виникнення славістики (О.Востоков, Й.Добровський, | <ol style="list-style-type: none"> 26. Граматична теорія О.Потебні. 27. націоналізм і денаціоналізація у трактуванні О.Потебні. 28. Учення про естетичну функцію слова. 29. Значення праць О.Потебні для історії лінгвістичних учень. 30. Послідовники О.Потебні. 31. Вітчизняні мовознавчі школи та їх роль у розвитку мовознавства. |
|---|---|

- Ф.Міклошич).
6. Порівняльно-історична граматики і лінгвістична концепція А.Шлейхера.
 7. Розвиток компаративістики у другій половині ХІХ століття.
 8. В. фон Гумбольдт – засновник теоретичного мовознавства.
 9. Методологічна основа філософії мови.
 10. Походження і сутність мови.
 11. Мова і мовлення; звук – основа мовлення.
 12. Форма і зміст мови.
 13. Слово як внутрішня форма звуку і поняття.
 14. Мова і народ.
 15. Мова і мислення.
 16. Суспільна роль мови.
 17. Основні напрямки у мовознавстві другої половини ХІХ ст.
 18. Натуралістичний напрям у мовознавстві.
 19. Логіко-граматичний напрям. К.Беккер, Ф.Буслаєв.
 20. Психологізм у мовознавстві. А.Штейнталь.
 21. Молодограматики.
 22. Харківський університет – осередок лінгвістичної науки.
 23. Лінгвістично-філософські погляди О.Потебні.
 24. Питання походження мови.
 25. Структурні компоненти слова.
 32. Проблеми мовознавства у працях І.О.Бодуена де Куртене.
 33. Вчення про фонемі і фонетичні альтернативи (чергування).
 34. Поняття морфемі і морфологічних процесів.
 35. Мова як соціально-психологічне явище.
 36. Роль і місце Московської лінгвістичної школи в історії вітчизняного і світового мовознавства.
 37. Історія мови та історія народу.
 38. Відношення мови до мислення і психічної діяльності.
 39. Вчення П.Фортунатова про форму слова. Форми і словозміни і словотворення.
 40. Вчення про словосполучення, речення і фразу.
 41. Традиції Казанської і Московської лінгвістичних шкіл у європейському мовознавстві.
 42. Теоретична і соціологічна основа поглядів Ф. де Соссюра.
 43. Ф. де Соссюр – компаративіст.
 44. Визначення об'єкта лінгвістики.
 45. Учення про мову і мовлення.
 46. Мова як система знаків.
 47. Учення про синхронію та діахронію.
 48. Природа мовного знака.
 49. Внутрішня і зовнішня лінгвістики.